

Karolina Redzimska

Podyplomowe Studium Seksuologii UAM

karolina.redzimska@adres.pl

SPRAWOZDANIE Z OGÓLNOPOLSKIEGO SYMPOZJUM NAUKOWEGO „OBLICZA WSPÓŁCZESNEJ PSYCHOTERAPII”

W dniu 6 października 2006 roku w auli Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyło się Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe pt. „Oblicza Współczesnej Psychoterapii”, zorganizowane przez Sekcję Psychoterapii Nerwic i Zaburzeń Psychosomatycznych Polskiego Towarzystwa Terapeutycznego oraz Zakład Promocji Zdrowia i Psychoterapii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Głównym celem tego Sympozjum była próba uzyskania odpowiedzi na pytania:

- **Co jest, a co nie jest psychoterapią?**
- **Gdzie znajduje się granica pomiędzy psychoterapią, a innymi formami pomocy psychologicznej?**

W Sympozjum wzięło udział około 80 osób. Wśród zarejestrowanych uczestników byli: psycholodzy, pedagodzy, socjolodzy, lekarze różnych specjalności oraz przedstawiciele innych dyscyplin nauki a także studenci z różnych kierunków UAM. Przewodniczącym Ogólnopolskiego Sympozjum Naukowego był prof. dr hab. n. hum. Lechosław Gapik - Prezes Polskiego Towarzystwa Terapeutycznego oraz Przewodniczący Sekcji Psychoterapii Nerwic i Zaburzeń Psychosomatycznych PTT. Członkami Komitetu Organizacyjnego, odpowiadającymi za całość spraw organizacyjnych były: mgr psych. Anna Gulczyńska - Sekretarz Generalny Zarządu Głównego PTT, mgr psych. Barbara Jankowiak - Sekretarz Sekcji Psychoterapii Nerwic i Zaburzeń Psychosomatycznych PTT oraz dr n. hum. Katarzyna Waszyńska - Wiceprzewodnicząca Sekcji Seksuologii oraz Sekcji Psychoterapii Nerwic i Zaburzeń Psychosomatycznych PTT.

Obrady Sympozjum otworzył prof. Lechosław Gapik, który powitał zgromadzonych gości i rozpoczął pierwszą część Sympozjum swoim referatem zatytułowanym „Psychoterapia i psychoterapeuci - zakresy pojęć”. Prof. L. Gapik przedstawił definicje „psychoterapii” i „psychoterapeuty” oraz zaznaczył, że często dochodzi do nadużyć w wykorzystywaniu tych pojęć. Mówca poinformował również, jak istotne jest podjęcie prac nad przygotowaniem nowej ustawy o wykonywaniu zawodu psychologa, która powinna w jasny sposób zdefiniować m.in. pojęcia „psychoterapii” i „psychoterapeuty”. Pozwoliłoby to na wykluczenie znacznej grupy osób podających się za psychoterapeutów, prowadzących swoje praktyki bez odpowiedniego wykształcenia, często w sposób nieetyczny i odbiegający od standardów. Wykładowca podkreślił rolę teorii dla praktyki psychoterapii, bowiem teoria pozwala zweryfikować skuteczność psychoterapii.

Kolejny interesujący wykład, nawiązujący tematycznie do poprzedniego został zaprezentowany przez dwie autorki: mgr psych. Annę Gulczyńską oraz mgr psych. Barbarę Jankowiak. Prelegentki przedstawiły wyniki badań empirycznych na temat „Analizy postaw pacjentów wobec psychoterapeutów”. Badana grupa liczyła 58 osób, 37 kobiet i 21 mężczyzn. Pacjentom postawiono m.in. takie pytania, jak: „Które cechy psychoterapeuty są najważniejsze: intelektualne, emocjonalne czy społeczne?” oraz „Jakie konkretnie cechy intelektu ceni pacjent w psychoterapeucie: inteligencję, wykształcenie czy doświadczenie?”. Badani zgodnie uznali, iż najważniejsze są cechy intelektualne psychoterapeuty, a wśród cech intelektu psychoterapeuty na pierwszym miejscu pacjenci stawiają doświadczenie.

Następny referat został zaprezentowany przez grupę z Bydgoszczy. Prof. Ph. D. Bassam Aouil wraz ze swoimi doktorantkami z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, mgr psych. Justyną Berndt i mgr psych. Karoliną Domańską zapoznali gości z prezentacją na temat „Pomoc Online - poradnictwo, czy psychoterapia?”. W wykładzie konferencyjnym przedstawiono sens poradnictwa Online oraz jego cele. Określono, czym jest samo poradnictwo Online oraz jakie są obszary jego stosowania. Wnioskiem, jaki się nasuwa jest to, iż poradnictwo Online jest jedynie wstępną pomocą psychologiczną lub pedagogiczną i nie możemy go traktować jak pełnoprawnej psychoterapii.

„Czy farmakoterapia może być psychoterapią?” - to temat kolejnego wykładu

zaprezentowany przez lekarza specjalistę - psychiatrę, Michała Michałowskiego z Poradni Psychosomatycznej *PROHOMINIS*. Teoria farmakoterapii brzmi, iż jest to leczenie chorób przy użyciu leków. Z tego względu samej farmakoterapii nie możemy uznać za psychoterapię. Mimo to, leki psychiatryczne możemy śmiało uznać za duże osiągnięcie farmakoterapii psychiatrycznej, bowiem doprowadziły one do znacznego uproszczenia i ułatwienia opieki nad chorymi pacjentami, skróciły czas hospitalizacji oraz ułatwiają psychoterapię i resocjalizację.

Pierwszą część Sympozjum zakończyło uroczyste wręczenie Certyfikatów nowo powołanym Superwizorom Polskiego Towarzystwa Terapeutycznego. Wręczenia Certyfikatów dokonywał Prezes ZG PTT prof. dr hab. Lechosław Gapik. Superwizorami PTT zostali:

Superwizorzy PTT dla

CERTYFIKATU SPECJALISTY W ZAKRESIE TERAPII STRESU POURAZOWEGO

- Aouil Bassam; Prof. Dr - Bydgoszcz
- Lechosław Gapik; Prof. dr hab. n. hum. - Poznań
- Jacek Łuczak; Prof. dr hab. n. med. - Poznań
- Katarzyna Waszyńska; Dr n. hum. - Poznań
- Agnieszka Widera - Wysoczańska; Dr n. hum. - Wrocław

Superwizorzy PTT dla

CERTYFIKATU SPECJALISTY W ZAKRESIE SEKSUOLOGII

- Dulko Stanisław, dr n. med. - Warszawa
- Gapik Lechosław, prof. dr hab. n. hum. - Poznań
- Imieliński Christian, dr n. med., Ph. D. - Warszawa
- Izdebski Zbigniew, prof. dr hab. n. hum. - Zielona Góra
- Komorowski Andrzej, mgr resocj. i profil. społ. - Warszawa
- Korona Krzysztof, mgr psych. - Starachowice
- Skowroński Dariusz, dr n. hum. - Poznań

- Szczerba Kazimierz, dr n. hum. - Wrocław
- Waszyńska Katarzyna, dr n. hum. - Poznań
- Więznowski Jerzy, lek. med. - Poznań
- Zdrojewicz Zygmunt, prof. dr hab. n. med. - Wrocław

Superwizorzy PTT dla

CERTYFIKATU DORADCY W PROBLEMACH MAŁŻEŃSKICH I RODZINNYCH

- Zbigniew Bielan, dr n. biol. – Poznań
- Izdebski Zbigniew, prof. dr hab. n. hum. - Zielona Góra
- Kasperek - Golimowska Ewa, dr n. hum. - Poznań
- Komorowski Andrzej, mgr resocj. i profil. społ. - Warszawa
- Korona Krzysztof, mgr psych. - Starachowice
- Popkiewicz - Ciesielska Maria, dr n. hum. – Wrocław
- Szczerba Hanna, lek. med. - Wrocław
- Szczerba Kazimierz, dr n. hum. - Wrocław
- Waszyńska Katarzyna, dr n. hum. - Poznań
- Woźniak Agata, dr n. hum. - Poznań

Po wręczeniu Certyfikatów uczestnicy Sympozjum udali się na półgodzinną przerwę.

Drugą część Sympozjum rozpoczęła mgr psych. Alina Henzel-Korzeniowska referatem zatytułowanym "Pochwała słowa. Psychoanalityczne rozumienie psychoterapii". Głównym tematem tego wykładu był rozwój myśli Jacquesa Lacana, jednego z najbardziej znanych uczniów Zygmunta Freuda. Lacan uważał, iż przedmiotem interpretacji psychoanalitycznej jest mowa. W mowie, poprzez język wypowiada się ludzki podmiot, dlatego Lacan tak bardzo kładł nacisk na umiejętność słuchania pacjenta i nieokreślenia czasu psychoanalizy. "Słyszeć pacjenta" było mottem jego działania.

Kolejnym, ciekawym referatem zatytułowanym, „Dlaczego psychoterapia narracyjna?” zajmował słuchaczy lekarz psychiatra, licencjonowany psychoterapeuta, dr Krystyn W. Czerniejewski. Psychoterapia narracyjna jest nowym nurtem, który

rozwinął się w ostatnich latach w psychologii i psychoterapii. Prawdą jest jednak, iż istniał już od wieków we wszystkich kulturach, bowiem wszelkiego rodzaju sagi, opowieści i ballady, poza funkcją przekazu kulturowego, spełniały również ważne funkcje psychologiczne. Dr K. W. Czerniejewski przybliżył słuchaczom, czym jest psychoterapia narracyjna oraz podkreślił, jak ważna jest postawa terapeuty zwana „not - know”. Terapeuta nie wie nic o pacjencie, stwarza przestrzeń do dialogu, zachęca pacjenta do opowieści, narracji o sobie i jego świecie. Psychoterapia narracyjna pozwala człowiekowi zrozumieć świat. Możemy go interpretować, ale nie powinniśmy sądzić, że go znamy.

„Psychologiczne biografie pacjentów kluczem do rozwiązywania kryzysów małżeńskich” to temat kolejnego wystąpienia, wygłoszonego przez dr n. hum. Marię Popkiewicz - Ciesielską. Pani doktor omówiła „Liniową mapę organizacji zadań życiowych” i wysunęła wniosek, iż lepiej jest dla człowieka, jeśli jego cel lub cele życiowe są prospołeczne, ponieważ działa to pozytywnie na człowieka - dawca jest bardziej szczęśliwy. Z wykładu pani doktor możemy się również dowiedzieć, iż 100% małżeństw dobiera się na zasadzie podobieństwa biograficznego, dlatego tak ważny jest w terapii małżeńskiej wspólnie napisany pamiętnik z drogi życiowej. Z doświadczeń najczęściej powtarzanych tworzy się nie osobowościowa człowieka.

Następny, zajmujący wykład został zaprezentowany przez dr n. biol. Zbigniewa Bielana i był zatytułowany „Oferta terapeutyczna wobec sprawców przemocy w rodzinie”. Wykładowca na wstępie zaznaczył, iż w większości polskich rodzin istnieje ciche przyzwolenie na przemoc. Ofiara przyjmuje najczęściej postawę wycofującą, co prowadzi do bezradności. Główną przyczyną przemocy w rodzinie jest problem alkoholowy sprawcy, dlatego ważnym elementem w walce z agresywnym zachowaniem jest przejście najpierw kuracji odwykowej. Niestety w Polsce jest zbyt mało programów pomocy tj.: program leczenia alkoholików „ATLANTIS” prowadzony od 11 lat w polskich więzieniach, czy program przeciwdziałania przemocy „STOP”. Dzięki skutecznym programom oduczania przemocy sprawca uświadamia sobie, czym jest przemoc; uczy się rozpoznawać sygnały, że dojdzie do niej; uczy się asertywności i radzenia sobie z agresją; uczy się komunikacji i wyrażania potrzeb. W postępowaniu ze sprawcami przemocy należy pamiętać, iż są oni również ofiarami i to przede wszystkim ofiarami zranionymi w

dzieciństwie. Niestety w związku z brakiem współpracy kuratorów, którzy mogliby kontynuować program w środowisku sprawcy przemocy, jest mało prawdopodobne, że sprawca na stałe zmieni swoje zachowanie i powróci do zdrowia.

Ostatnim wykładem w drugiej części Sympozjum był referat dr n. hum. Agnieszki Widera - Wysoczańskiej na temat „Psychoterapia osób po chronicznych, złożonych urazach w dzieciństwie”. Pani doktor w swoim referacie omówiła różne typy przemocy wobec dzieci oraz przedstawiła kilka przyczyn, które uniemożliwiają pokrzywdzonym podjęcie leczenia. Słuchacze mieli również okazję dowiedzieć się, jak skomplikowany i długotrwały jest proces zdrowienia osób, które doznały urazu w dzieciństwie. Istotne w procesie leczenia jest podejście integracyjne i znalezienie bezpieczeństwa i oparcia w najbliższym środowisku.

Po tym referacie nastąpiła kolejna półgodzinna przerwa.

Trzecią część Sympozjum rozpoczął mgr psych. Wojciech Wypler tematem „Neurolingwistyczne Programowanie - jako metoda kwalifikowanej psychoterapii”. W swoim wystąpieniu zaprezentował teoretyczne podstawy Programowania Neurolingwistycznego, historie powstawania NLP, jego twórców Johna Grindera i Richarda Bandlera oraz zastosowanie NLP w kwalifikowanej psychoterapii. Autor zaznaczył również, iż NLP budzi wiele kontrowersji w środowisku psychologicznym. Najczęściej NLP zarzuca się: komercjalizację, bowiem dyplomy praktyków NLP wydawane są tylko po odbyciu płatnych kursów, bez konieczności zdawania jakichkolwiek egzaminów; nieetyczne wykorzystywanie metody - NLP często służy manipulacji psychologicznej, wykorzystywanej w języku reklamowym, korporacjach czy firmach; arogancję, która wynika często z przeświadczenia przedstawicieli NLP, iż ukończenie szkolenia jest wystarczającą podstawą do udzielania innym pomocy psychologicznej.

Kolejny, interesujący referat został zaprezentowany przez mgr Piotra Markowskiego i był zatytułowany „Elementy terapii poznawczo - behawioralnej świadczące o jej skuteczności jako metody psychoterapeutycznej”. Terapia poznawczo - behawioralna jest jednym z rodzajów psychoterapii, który stał się standardem leczenia zaburzeń psychicznych na całym świecie. Terapia ta ma przede wszystkim za zadanie uświadomienie pacjentowi, w jaki sposób nauczył się

reagować określonymi emocjami, jaki jest związek pomiędzy jego myślami, uczuciami i zachowaniem, a następnie próbuje się poprzez trening osiągnąć pożądaną przez pacjenta zmianę w sposobie myślenia, odczuwania i zachowywania się. Prowadzone od kilkudziesięciu lat badania nad skutecznością terapii poznawczych i behawioralnych dowodzą, iż ta metoda jest szczególnie skuteczna i pomaga pacjentom w leczeniu, m.in.: fobii, depresji, zaburzeń odżywiania, problemów seksualnych i małżeńskich, lęków i napadów paniki, schizofrenii, zaburzeń snu.

„Ograniczenia w prowadzeniu psychoterapii pacjenta z chorobą nowotworową” to temat następnego referatu wygłoszonego przez dr n. biol., psychologa i licencjonowanego psychoterapeutę, Marię Rogiewicz. Pani doktor przybliżyła słuchaczom trudny temat, jakim jest choroba nowotworowa oraz związane z nią problemy pojawiające się podczas psychoterapii. W każdej fazie choroby pomoc psychoonkologiczna jest niezbędna, tak samo jak wsparcie rodziny i bliskich. Psychoterapia pomaga pacjentom zaangażować się w proces leczenia i uwierzyć w powodzenie podejmowanych działań. Należy również pamiętać, jak istotna jest psychoedukacja, zarówno dla samego pacjenta, ale także dla jego rodziny. Bliskie osoby pacjenta również znajdują się w wielkim stresie i potrzebują wsparcia. Wiele problemów pojawia się w obszarze komunikacji między pacjentem a personelem medycznym, dlatego tak istotna jest edukacja personelu medycznego w zakresie umiejętnego prowadzenia rozmowy z pacjentem i rodziną, zaspakajania ich potrzeb, udzielania wsparcia psychicznego i umiejętnego przekazywania złych wiadomości.

Ostatnim wystąpieniem Sympozjum był referat mgr ped. Marii Fronczek „Diagnostyczne i lecznicze aspekty muzykoterapii w psychiatrii”. Autorka przedstawiła słuchaczom definicje „muzykoterapii”, jej rodzaje, funkcje, formy oraz cele. Mimo, iż lecznicze walory muzyki znane były od wieków, to sam termin „muzykoterapii” pojawił się stosunkowo późno, bowiem dopiero około 1950 roku. Muzykoterapia dzieli się na muzykoterapię receptywną, polegającą na słuchaniu i przekazywaniu odczuć pacjentów oraz muzykoterapię aktywną obejmującą granie pacjentów na różnych instrumentach. Podczas wykładu autorka szeroko opowiedziała o instrumentach muzycznych wykorzystywanych w muzykoterapii oraz symbolice tych instrumentów stosowanej w interpretacji różnych zachowań

pacjentów psychiatrycznych. Wybór instrumentu ze względu na jego dźwięk, czy kształt, to w jaki sposób i z kim komunikuje się pacjent, pozwala uzyskać wiele cennych informacji pomocnych przy diagnozowaniu osobowości pacjenta.

Po wszystkich wystąpieniach zabrał głos ponownie Przewodniczący Sympozjum prof. L. Gapik, który dokonał podsumowania obrad wskazując na ich wartość merytoryczną. Autorzy wystąpień zostali poinformowani o możliwości zamieszczenia swoich publikacji na stronie internetowej PTT, w „PRZEGLĄDZIE TERAPEUTYCZNYM”. Na tym obrady zostały zakończone i nastąpiło zamknięcie Sympozjum.